Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις δραστηριότητες και την εποπτεία των ιδρυμάτων που προσφέρουν υπηρεσίες επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών»

COM(2014) 167 final — 2014/0091 (COD)

(2014/C 451/18)

Εισηγητής: ο **κ. Krzysztof PATER**

Συνεισηγητής: ο **κ. Petru Sorin DANDEA**

Στις 14 Απριλίου 2014 και στις 12 Ιουνίου 2014, και σύμφωνα με το άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αντιστοίχως, αποφάσισαν να ζητήσουν γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την

Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις δραστηριότητες και την εποπτεία των ιδρυμάτων που προσφέρουν υπηρεσίες επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών (αναδιατύπωση)

COM(2014) 167 final — 2014/0091 (COD).

Το ειδικευμένο τμήμα «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 20 Ιουνίου 2014.

Κατά την 500ή σύνοδο ολομέλειας, της 9ης και 10ης Ιουλίου 2014 (συνεδρίαση της 10ης Ιουλίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. **Συμπεράσματα και συστάσεις**

1.1 Αναγνωρίζοντας την ανάγκη περαιτέρω και ταχύτερης ανάπτυξης των επαγγελματικών συντάξεων στο πλαίσιο των συνταξιοδοτικών συστημάτων των κρατών μελών της ΕΕ, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις περισσότερες από τις προτάσεις που περιέχονται στο έγγραφο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την προτεινόμενη αναθεώρηση της οδηγίας για τα ιδρύματα επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών (ΙΕΣΠ 2).

1.2 Η ΕΟΚΕ παρατηρεί με ικανοποίηση ότι οι περισσότερες από τις συστάσεις που είχε διατυπώσει στη γνωμοδότησή της για τη Λευκή Βίβλο «Ατζέντα για επαρκείς, ασφαλείς και βιώσιμες συντάξεις» ([1]) έχουν συμπεριληφθεί στην πρόταση της Επιτροπής ([2]).

1.3 Αναγνωρίζοντας την ανάγκη να αναπτυχθούν επικουρικές μορφές συνταξιοδοτικής αποταμίευσης, τόσο συλλογικής όσο και ατομικής βάσης, ιδίως ενώπιον της προβλεπόμενης μείωσης του ύψους των παροχών των δημόσιων συνταξιοδοτικών συστημάτων, η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι τα επαγγελματικά συνταξιοδοτικά καθεστώτα που έχουν δημιουργηθεί με αποφάσεις των κοινωνικών εταίρων μπορούν να διαδραματίσουν πολύ σημαντικό ρόλο στην εξασφάλιση συμπληρωματικών συνταξιοδοτικών παροχών για τους εργαζομένους.

1.4 Ωστόσο, η ΕΟΚΕ έχει επιφυλάξεις για ορισμένες διατάξεις της προτεινόμενης οδηγίας.

1.4.1 Η ΕΟΚΕ δεν συμφωνεί με την αντιμετώπιση των ΙΕΣΠ μόνο ως ιδρυμάτων της χρηματοπιστωτικής αγοράς, χωρίς πρακτική αναγνώριση και σεβασμό των ειδικών χαρακτηριστικών τους. Τα ΙΕΣΠ είναι ιδρύματα που επιτελούν σημαντική κοινωνική λειτουργία. Είναι σε μεγάλο βαθμό υπεύθυνα για την παροχή επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών (ΕΣΠ) και αποτελούν απαραίτητο συμπλήρωμα των κρατικών συντάξεων. Στην πρόταση οδηγίας πρέπει να ληφθούν υπόψη ο κεντρικός ρόλος που διαδραματίζουν οι κοινωνικοί εταίροι στη δημιουργία και τη διαχείριση των συνταξιοδοτικών καθεστώτων και η μεγάλη σημασία της εθνικής κοινωνικής και εργατικής νομοθεσίας στον καθορισμό των αρχών λειτουργίας τους.

1.4.2 Οι στόχοι που θέτει η Επιτροπή δεν μπορούν να επιτευχθούν με την εφαρμογή μιας ενιαίας προσέγγισης για όλες τις περιπτώσεις, λόγω των πολλών και βασικών διαφορών που υπάρχουν τόσο ανάμεσα στα συνταξιοδοτικά συστήματα των επιμέρους κρατών μελών της ΕΕ όσο και ανάμεσα στα διάφορα επαγγελματικά συνταξιοδοτικά καθεστώτα, οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα τη σημαντική διαφοροποίηση της ατομικής κατάστασης, των δικαιωμάτων και των προσδοκιών των μελών και των δικαιούχων αυτών των καθεστώτων. Για παράδειγμα, η ΕΟΚΕ αντιμετωπίζει με επιφύλαξη την πρόταση να καταρτιστεί ενιαίο υπόδειγμα δήλωσης πληροφοριών, το οποίο θα αποστέλλεται σε όλα τα μέλη των επαγγελματικών συνταξιοδοτικών καθεστώτων παντού στην ΕΕ, επειδή πιστεύει ότι, με την τόσο ευρεία διαφοροποίηση που υπάρχει, δεν είναι δυνατό να καταρτιστεί ενιαίο έντυπο, το οποίο να παρέχει σε καθένα από αυτά τα μέλη και τους δικαιούχους τις πιο απαραίτητες και πιο κατάλληλες για την περίπτωσή του πληροφορίες.

([1]) COM(2012)055 final

([2]) Στη γνωμοδότηση εκείνη (βλ. ΕΕ C 299/21, 4/10/2012, σ. 115-122), η ΕΟΚΕ επεσήμαινε, μεταξύ άλλων, ότι «πρέπει να δοθεί προσοχή όχι μόνο σε πτυχές που αφορούν τη διασυνοριακή δραστηριότητα των συνταξιοδοτικών ταμείων και την κινητικότητα των εργαζομένων, αλλά και σε θέματα επίβλεψης και εποπτείας των οργανισμών συντάξεων, διοικητικών δαπανών, καθώς και ενημέρωσης και προστασίας των καταναλωτών».

1.4.2.1 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι η υπερβολική τυποποίηση των επαγγελματικών συνταξιοδοτικών καθεστώτων μπορεί να αποδειχθεί δαπανηρή και στην πράξη να μην οδηγήσει στην περαιτέρω ανάπτυξή τους (την οποία η ΕΟΚΕ προσδοκεί), αλλά στη βαθμιαία εξαφάνισή τους.

1.4.3 Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι ο πρωταρχικός στόχος της λειτουργίας των συνταξιοδοτικών συστημάτων, συμπεριλαμβανομένων των καθεστώτων επαγγελματικής συνταξιοδότησης, είναι η εξασφάλιση επαρκούς και σταθερού επιπέδου παροχών για τους δικαιούχους τους. Η υποστήριξη των κεφαλαιαγορών, συμπεριλαμβανομένων των μακροπρόθεσμων επενδύσεων, μπορεί να επιδιωχθεί μόνο ως δευτερεύων στόχος, υπό τον όρο ότι δεν θίγονται τα συμφέροντα των μελών και των δικαιούχων. Αν και η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της δυνατότητας μεγαλύτερης συμμετοχής των ΙΕΣΠ σε «μέσα με μακροπρόθεσμα οικονομικά χαρακτηριστικά», είναι εντούτοις κατηγορηματικά αντίθετη στην πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σύμφωνα με την οποία τα κράτη μέλη δεν δύνανται να εμποδίζουν τα ιδρύματα να επενδύουν στοιχεία του ενεργητικού τους σε μέσα που δεν αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένες αγορές, πολυμερείς μηχανισμούς διαπραγμάτευσης ή μηχανισμούς οργανωμένης διαπραγμάτευσης. Η δυνατότητα συνεχούς, αντικειμενικής αποτίμησης του ενεργητικού κάθε συνταξιοδοτικού καθεστώτος και η πρόσβαση σε αξιόπιστες και ενημερωμένες πληροφορίες για τη χρηματοοικονομική κατάσταση του εκδότη των τίτλων στους οποίους επενδύει το ενεργητικό του είναι βασικές προϋποθέσεις για την οικονομική ασφάλεια των μελών και των δικαιούχων αυτού του καθεστώτος. Εντούτοις, πρέπει τα κράτη μέλη να έχουν την ευχέρεια να επιλέγουν εάν θα επιβάλλουν εν προκειμένω περιορισμούς, κατόπιν σχετικής διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους.

1.4.4 Στα ακόλουθα τμήματα της παρούσας γνωμοδότησης παρέχεται λεπτομερής ανάλυση των ανωτέρω επιφυλάξεων και παρατίθενται οι υπόλοιπες παρατηρήσεις της ΕΟΚΕ για την πρόταση οδηγίας.

2. **Η πρόταση της Επιτροπής**

2.1 Η πρόταση της Επιτροπής αποτελεί αναθεωρημένη μορφή της οδηγίας 2003/41/ΕΚ για τις δραστηριότητες και την εποπτεία των ιδρυμάτων που προσφέρουν υπηρεσίες επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών (ΙΕΣΠ) ([3]), η οποία τέθηκε σε ισχύ το 2005. Ταυτόχρονα, η πρόταση κωδικοποιεί τις αμετάβλητες διατάξεις της ισχύουσας οδηγίας και την τροποποιεί.

2.2 Όπως αναφέρει η Επιτροπή, ο γενικός στόχος της πρότασης είναι η διευκόλυνση της συνταξιοδοτικής αποταμίευσης με τη μορφή επαγγελματικών συντάξεων. Η Επιτροπή καθορίζει επίσης τέσσερις ειδικούς στόχους:

— άρση των εναπομενόντων εποπτικών εμποδίων για τα διασυνοριακά ΙΕΣΠ·

— διασφάλιση χρηστής διακυβέρνησης και διαχείρισης των κινδύνων·

— παροχή σαφών και σχετικών με την περίπτωσή τους πληροφοριών στα μέλη και τους δικαιούχους·

— εξασφάλιση των αναγκαίων εργαλείων στους επόπτες για την αποτελεσματική εποπτεία των ΙΕΣΠ.

2.3 Η πρόταση της Επιτροπής δημοσιεύθηκε στις 27 Μαρτίου 2014, ως τμήμα μιας δέσμης μέτρων με στόχο τη μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση της ευρωπαϊκής οικονομίας. Στην αιτιολογική έκθεση της πρότασης υπογραμμίζεται επίσης, επανειλημμένα, η ανάγκη ενίσχυσης της ικανότητας των ΙΕΣΠ να επενδύουν σε στοιχεία ενεργητικού με μακροπρόθεσμα οικονομικά χαρακτηριστικά.

2.4 Προς υποστήριξη της πρότασής της, η Επιτροπή υπογραμμίζει, μεταξύ άλλων, την πεποίθησή της ότι, αν η ΕΕ δεν αποκτήσει επικαιροποιημένο ρυθμιστικό πλαίσιο σήμερα, υπάρχει κίνδυνος να αναπτύσσουν τα κράτη μέλη ολοένα και πιο αποκλίνουσες λύσεις, με αποτέλεσμα να παρεμποδίζεται η διασυνοριακή δραστηριότητα των ΙΕΣΠ, να μην εξασφαλίζεται υψηλό επίπεδο προστασίας του καταναλωτή παντού στην ΕΕ και να μην επιτυγχάνονται εξοικονομήσεις χάρη στις οικονομίες κλίμακας. Η Επιτροπή πιστεύει, επίσης, ότι η ύπαρξη εύρωστου νομικού πλαισίου για τα ΙΕΣΠ μπορεί να προωθήσει την ανάπτυξή τους και στις χώρες όπου επί του παρόντος είναι σχεδόν ανύπαρκτα.

2.5 Η Επιτροπή εκτιμά ότι η εφαρμογή της οδηγίας θα επιφέρει πρόσθετο κόστος περίπου 22 ευρώ κατά μέσον όρο για κάθε μέλος του συνταξιοδοτικού καθεστώτος και ετήσιες δαπάνες ύψους 0,27- 0,80 ευρώ ανά μέλος.

([3]) ΕΕ L 235, 23.09.2003.

3. **Γενικές παρατηρήσεις**

3.1 Η μείωση του ύψους των παροχών των δημόσιων συνταξιοδοτικών συστημάτων σε πολλά κράτη μέλη σημαίνει ότι ολοένα και πιο σημαντικό ρόλο στην εξασφάλιση αξιοπρεπών συντάξεων θα διαδραματίζουν οι επικουρικές λύσεις, οι οποίες συχνά υποστηρίζονται από τα κράτη μέλη με φορολογικές ελαφρύνσεις. Τα επαγγελματικά καθεστώτα είναι ιδιαίτερα σημαντικά, επειδή έχουν χαρακτηριστικά που δεν τα παρέχουν οι ατομικές συνταξιοδοτικές αποταμιεύσεις. Χρηματοδοτούνται στο σύνολο ή σε μεγάλο μέρος τους από τους εργοδότες, είναι ευπρόσιτα στους εργαζομένους, ακόμη και τους χαμηλόμισθους, και λόγω των οικονομιών κλίμακας έχουν μικρότερο κόστος ανά μονάδα. Μερικές φορές, χάρη στους εσωτερικούς κανόνες του καθεστώτος που έχουν υιοθετηθεί από τους κοινωνικούς εταίρους, παρέχεται επικουρική σύνταξη ακόμη και για διαστήματα κατά τα οποία ο εργαζόμενος αδυνατούσε να εργαστεί (π.χ. λόγω ασθενείας ή άδειας μητρότητας). Σε ορισμένα καθεστώτα οι κοινωνικοί εταίροι, κατά τον καθορισμό της επενδυτικής πολιτικής, δεν εισάγουν μόνο οικονομικά κριτήρια, αλλά π.χ. και ηθικά, προωθώντας έτσι στο επιχειρηματικό περιβάλλον τις αρχές που πρεσβεύουν. Η ΕΟΚΕ, έχοντας επίγνωση του γεγονότος ότι τα επαγγελματικά συνταξιοδοτικά καθεστώτα εξασφαλίζουν επικουρική σύνταξη σε μικρό μόνο ποσοστό των πολιτών της ΕΕ (σήμερα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο μόνο σε ορισμένα κράτη μέλη, ενώ σε πολλά άλλα τα ιδρύματα αυτά είναι αντιθέτως άγνωστα), είναι υπέρ των πρωτοβουλιών που αποσκοπούν στην ανάπτυξη των ΙΕΣΠ.

3.2 Τα επαγγελματικά συνταξιοδοτικά καθεστώτα ωφελούν τόσο τους εργαζόμενους όσο και τους χρηματοδότες αυτών των καθεστώτων, δηλ. τους εργοδότες. Τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα που αποκτούν οι εργαζόμενοι αποτελούν στην ουσία μια συμπληρωματική μορφή αμοιβής για την εργασία τους. Για τους εργοδότες, τα καθεστώτα αυτά αποτελούν μέσο ανάπτυξης μιας μακροπρόθεσμης σύνδεσης με τους εργαζομένους, η οποία συνήθως οδηγεί σε μεγαλύτερη αφοσίωση των εργαζομένων στη δραστηριότητα της επιχείρησης και σε μικρότερη εναλλαγή του προσωπικού. Γι' αυτό, η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι πρέπει να επιδεικνύεται μεγάλη σύνεση κατά την υιοθέτηση των νέων νομοθετικών ρυθμίσεων, προκειμένου να μην μειωθεί η ελκυστικότητα των ΙΕΣΠ εξαιτίας της επιβολής πρόσθετων οικονομικών ή διοικητικών επιβαρύνσεων.

3.3 Η ΕΟΚΕ έχει επίγνωση του γεγονότος ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν διαθέτει επί του παρόντος εργαλεία που να της επιτρέπουν να συγκεντρώνει πλήρεις και αντικειμενικές πληροφορίες για το κόστος των σχεδιαζόμενων λύσεων και ότι πρέπει να βασίζεται στις πληροφορίες που της παρέχουν τα ενδιαφερόμενα ΙΕΣΠ. Εξάλλου, η ΕΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι το κόστος των προτεινόμενων ρυθμίσεων υπολογίστηκε ως μέσος όρος, χωρίς εξάλλου να παρέχονται πληροφορίες για τις επιμέρους συνιστώσες αυτού του συνολικού κόστους. Στην πράξη, δεν είναι γνωστό τι κόστος μπορεί να επιβάλει καθεμία από τις προτάσεις της Επιτροπής στους εργοδότες και τους εργαζόμενους, ούτε ποιες διαφορές μπορεί να εμφανιστούν μεταξύ των κρατών μελών.

3.4 Αναγνωρίζοντας ότι η πρόταση οδηγίας επιβάλλει στα ΙΕΣΠ νέες υποχρεώσεις που δημιουργούν πρόσθετες δαπάνες, η ΕΟΚΕ προτείνει να προβλεφθεί η δυνατότητα εξαίρεσης των ΙΕΣΠ από την εφαρμογή των διατάξεων της οδηγίας κατά το αρχικό διάστημα της λειτουργίας τους (έως 12 μήνες). Κατ' αυτόν τον τρόπο, ο χρηματοδότης θα μπορούσε να ιδρύσει ένα ΙΕΣΠ, χωρίς να είναι υποχρεωμένος να επωμιστεί το σχετικά υψηλό διοικητικό κόστος από την πρώτη ημέρα της λειτουργίας του, και να αποφασίσει αργότερα αν επιθυμεί να συνεχίσει τη λειτουργία του χρηματοδοτώντας ο ίδιος το ΙΕΣΠ «του» ή αν προτιμά να συμβληθεί με ένα από τα ήδη υπάρχοντα ΙΕΣΠ. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι οι εργοδότες θα λάμβαναν υπόψη αυτόν τον παράγοντα πριν λάβουν την απόφαση για τη ίδρυση ενός ΙΕΣΠ.

3.5 Η ΕΟΚΕ επιθυμεί να υπογραμμίσει τον σημαντικό ρόλο των κοινωνικών εταίρων τόσο στην ίδρυση όσο και στη διαχείριση των ΙΕΣΠ. Κατά την άποψή της, πρέπει να διατηρηθεί η αυτονομία των κοινωνικών εταίρων κατά τον καθορισμό των λύσεων που θα παρέχονται στο πλαίσιο των συνταξιοδοτικών καθεστώτων. Το νομικό πλαίσιο θα πρέπει να καθορίζει μόνο τις ελάχιστες προδιαγραφές με τις οποίες θα είναι υποχρεωμένοι να συμμορφωθούν οι εταίροι που είναι υπεύθυνοι για το καθεστώς. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει επίσης ότι σε πολλά κράτη μέλη υπάρχουν πολύ ισχυρές συνδέσεις μεταξύ των επαγγελματικών συνταξιοδοτικών καθεστώτων και της εργατικής νομοθεσίας, της νομοθεσίας για την κοινωνική ασφάλιση και των κανόνων που αφορούν τον ρόλο των κοινωνικών εταίρων. Διαβλέπει στην πρόταση της Επιτροπής μια προσπάθεια περιθωριοποίησης του ρόλου των κοινωνικών εταίρων, οι οποίοι διαθέτουν συχνά πολυετή πείρα στη θέσπιση επαγγελματικών συνταξιοδοτικών καθεστώτων, παρά τη δήλωση που περιέχεται στο άρθρο 21 παρ. 2 ότι «η παρούσα οδηγία δεν θίγει τον ρόλο των κοινωνικών εταίρων στη διαχείριση των ιδρυμάτων». Τα ΙΕΣΠ δεν μπορούν να αντιμετωπίζονται —όπως συμβαίνει πρακτικά στην πρόταση— μόνο ως χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, αλλά και ως ιδρύματα που αποτελούν τμήμα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, το οποίο διαμορφώνουν και διαχειρίζονται ενεργά οι κοινωνικοί εταίροι. Η ΕΟΚΕ διατηρεί, επομένως, τη θέση που είχε εκφράσει στην παλαιότερη γνωμοδότησή της για τη Λευκή Βίβλο. ([4])

([4]) Στη γνωμοδότηση εκείνη, η ΕΟΚΕ είχε δηλώσει ότι «τάσσεται υπέρ επαγγελματικών συνταξιοδοτικών καθεστώτων των οποίων η δημιουργία και η διαχείριση γίνεται από τους εργοδότες και τους εκπροσώπους των εργαζομένων, καλεί δε την Επιτροπή να παρέχει υποστήριξη στους κοινωνικούς εταίρους προκειμένου να ενισχύσουν τη διοικητική ικανότητά τους σε αυτόν τον τομέα».

3.6 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι οι σχέσεις μεταξύ ενός ΙΕΣΠ και των μελών και δικαιούχων του καθεστώτος δεν μπορούν να αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο όπως οι σχέσεις μεταξύ ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος και των πελατών του (των καταναλωτών).

3.7 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να μην εισαγάγει στα επαγγελματικά συνταξιοδοτικά καθεστώτα λύσεις που αποσκοπούν στη διατήρηση ισότιμης κατάστασης με το σχέδιο «Φερεγγυότητα ΙΙ» ([5]), όπως είχε συστήσει και στη γνωμοδότησή της σχετικά με τη Λευκή Βίβλο ([6]). Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι η ευθυγράμμιση των διατάξεων της προτεινόμενης οδηγίας με τις διατάξεις της οδηγίας «Φερεγγυότητα ΙΙ» όσον αφορά τις ποσοτικές απαιτήσεις (τρόπος αποτίμησης του ενεργητικού και απαίτηση στενότερης συνάρτησης του ύψους του κεφαλαίου και του επιπέδου του αναλαμβανόμενου κινδύνου) θα είχαν αρνητικές συνέπειες για τα επαγγελματικά συνταξιοδοτικά καθεστώτα, λόγω της αύξησης των κεφαλαιακών απαιτήσεων και του κόστους λειτουργίας και των πιθανών διαταράξεων στην κατανομή του κεφαλαίου.

4. **Ειδικές παρατηρήσεις**

4.1 *Διασυνοριακές δραστηριότητες*

4.1.1 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι όλες οι πτυχές των διασυνοριακών δραστηριοτήτων των ΙΕΣΠ, που προσδιορίζονται στα άρθρα 12 και 13 της πρότασης οδηγίας, πρέπει να προκύπτουν από ανάγκες των εργοδοτών που δημιούργησαν το καθεστώς και των εργαζομένων τους και να εξυπηρετούν τα συμφέροντά τους. Επομένως, οι αποφάσεις για την ανάληψη τέτοιων δραστηριοτήτων θα πρέπει να λαμβάνονται από τους κοινωνικούς εταίρους που δημιούργησαν το καθεστώς.

4.1.2 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την καθιέρωση της δυνατότητας μεταφοράς των συνταξιοδοτικών καθεστώτων σε άλλα ιδρύματα που βρίσκονται σε άλλα κράτη μέλη, κατόπιν προηγούμενης εγκρίσεως από την αρμόδια εποπτική αρχή του παραλαμβάνοντος ιδρύματος και συμφωνίας των ενδιαφερόμενων μελών και δικαιούχων.

4.1.3 Η ΕΟΚΕ είναι υπέρ της ενίσχυσης της διασυνοριακής διάστασης της δραστηριότητας των ΙΕΣΠ και υπογραμμίζει ότι, για τη δυναμική ανάπτυξη του τομέα των επαγγελματικών συντάξεων, είναι πολύ σημαντική η προώθηση και η διάδοση των ΙΕΣΠ σε εκείνες τις χώρες όπου αυτή η μορφή συνταξιοδοτικής ασφάλισης είναι ανύπαρκτη ή μόλις τώρα αρχίζει να αναπτύσσεται.

4.1.4 Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, η καθιέρωση της δυνατότητας των ΙΕΣΠ να επενδύουν σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ, αρκεί να πληρούν τις απαιτήσεις του εθνικού δικαίου της χώρας όπου το ΙΕΣΠ έχει την έδρα του, είναι μια θετική αλλαγή, που διευκολύνει τη δραστηριότητα των ΙΕΣΠ σε όλη την ευρωπαϊκή αγορά.

4.2 *Διακυβέρνηση και διαχείριση των κινδύνων*

4.2.1 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση να δοθεί περισσότερη διαφάνεια στο ζήτημα των αποδοχών των προσώπων που κατέχουν ζωτικές θέσεις στα ΙΕΣΠ, εφόσον οι διαρθρωτικές ιδιαιτερότητες των επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών λαμβάνονται υπόψη στις απαιτήσεις διακυβέρνησης των ΙΕΣΠ.

4.2.2 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι, σε περίπτωση που η διαχείριση του ενεργητικού γίνεται σε βάση εξωτερικής ανάθεσης, θα πρέπει να δημοσιοποιούνται οι κανόνες που αφορούν τις αποδοχές και το ποσό που λαμβάνει ο φορέας διαχείρισης, αλλά όχι και οι αποδοχές των συγκεκριμένων εργαζομένων αυτού του φορέα. Η ΕΟΚΕ αντιμετωπίζει με επιφύλαξη την εξαγγελία της εφαρμογής της αρχής της διαφάνειας ως προς την πολιτική αποδοχών και στους υπαλλήλους των φορέων που διαχειρίζονται τα καθεστώτα σε βάση εξωτερικής ανάθεσης. Η απαίτηση αυτή ενδέχεται να αποτελέσει σοβαρό εμπόδιο για την εξεύρεση φορέων που θα αναλάβουν αυτή τη διαχείριση, ιδίως όταν πρόκειται για το ενεργητικό μικρών συνταξιοδοτικών καθεστώτων.

4.2.3 Η ΕΟΚΕ επικροτεί τις λοιπές προτάσεις που αποσκοπούν στην περαιτέρω ρύθμιση της εξωτερικής ανάθεσης της διαχείρισης των συνταξιοδοτικών καθεστώτων και της εποπτείας της, συνιστώντας ωστόσο να καθοριστούν με σύνεση οι υποχρεώσεις που πρέπει να πληρούν αυτοί οι φορείς διαχείρισης.

([5]) Οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης (Φερεγγυότητα ΙΙ), ΕΕ L 335/1, 17/12/2009.

([6]) Στη γνωμοδότησή της για τη Λευκή Βίβλο, η ΕΟΚΕ εξέφραζε «την σοβαρή ανησυχία της σχετικά με ορισμένες από τις προτάσεις για τις επαγγελματικές συντάξεις. Δεδομένου ότι τα συστήματα συνταξιοδότησης διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό από τις υπηρεσίες ασφάλειας ζωής, η ΕΟΚΕ δεν υποστηρίζει τον δεδηλωμένο στόχο επανεξέτασης της οδηγίας ΙΕΣΠ προκειμένου "να διατηρηθεί ισότιμη κατάσταση με το σχέδιο Φερεγγυότητα ΙΙ", αλλά συνιστά την εισαγωγή ειδικά σχεδιασμένων μέτρων για την εξασφάλιση των περιουσιακών στοιχείων των συνταξιοδοτικών ταμείων, μετά από προηγούμενη διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς».

4.2.4 Όσον αφορά την πρόταση να καθοριστούν απαιτήσεις ικανοτήτων και ήθους για τα πρόσωπα που διοικούν πραγματικά το ίδρυμα ή ασκούν άλλες βασικές λειτουργίες, η ΕΟΚΕ φρονεί ότι στις διατάξεις αυτές πρέπει να ληφθούν υπόψη τα ειδικά χαρακτηριστικά των ΙΕΣΠ και ο ρόλος που διαδραματίζουν εδώ και πολλά χρόνια οι κοινωνικοί εταίροι στη διαχείριση αυτών των ιδρυμάτων (π.χ. μέσω του δικαιώματός τους να ορίζουν εκπροσώπους τους ως μέλη των διοικητικών και των εποπτικών τους οργάνων). Τα ΙΕΣΠ δεν είναι άλλωστε τυπικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που δημιουργούνται με σκοπό την επίτευξη κέρδους, αλλά οργανισμοί που ελέγχονται από τον εργοδότη και τους εργαζομένους. Για προφανείς λόγους, ενδιαφέρονται για την ελαχιστοποίηση του οργανωτικού κόστους. Αυτό πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά τον καθορισμό των απαιτήσεων για τις ικανότητες των διαχειριστών των ΙΕΣΠ, διότι οι διατάξεις δεν μπορούν να περιορίζουν τον ρόλο των κοινωνικών εταίρων στη διαχείριση του καθεστώτος συγκριτικά με την παρούσα κατάσταση.

4.2.5 Όσον αφορά την αξιολόγηση των ικανοτήτων των διαχειριστών, η ΕΟΚΕ προτείνει να διενεργείται για το σύνολο του διαχειριστικού και του εποπτικού οργάνου και όχι για τα επιμέρους πρόσωπα. Η πρόταση αυτή θα μπορούσε να υλοποιηθεί αν στο άρθρο 23 προσδιοριστούν χωριστά οι απαιτήσεις που αφορούν τους διαχειριστές του ιδρύματος από εκείνες που αφορούν τα πρόσωπα που ασκούν άλλες βασικές λειτουργίες. Η λύση αυτή θα επέτρεπε να συνεχιστεί η εκπροσώπηση των κοινωνικών εταίρων στα διοικητικά όργανα των ΙΕΣΠ, αυξάνοντας ταυτόχρονα τις απαιτήσεις για τα πρόσωπα που μετέχουν άμεσα στις εκ του νόμου προβλεπόμενες δραστηριότητές τους.

4.2.6 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι στις απαιτήσεις για τη διαχείριση των ΙΕΣΠ πρέπει να ληφθούν υπόψη οι εγγενείς ιδιαιτερότητες των επαγγελματικών συντάξεων. Στα καθεστώτα αυτά μετέχουν τρεις αλληλένδετοι φορείς: ο εργοδότης/χρηματοδότης, ο εργαζόμενος/μέλος του καθεστώτος και το ΙΕΣΠ. Το γεγονός αυτό, από τη μία πλευρά, προσδίδει στο καθεστώς μεγαλύτερη ασφάλεια, χάρη στον αμοιβαίο έλεγχο των επιμέρους φορέων· από την άλλη, όμως, περιπλέκει περισσότερο τα πράγματα, διότι η νομοθεσία για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα πρέπει να συνδυαστεί με την εργατική νομοθεσία, τη νομοθεσία για την κοινωνική ασφάλιση και τους κανόνες για τη συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους στα διάφορα κράτη μέλη.

4.2.7 Η ΕΟΚΕ παρατηρεί με ικανοποίηση ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνωρίζει τα προβλήματα που ενδέχεται να προκύψουν από την εφαρμογή αυστηρότερων απαιτήσεων για τη διαχείριση των ΙΕΣΠ και υποστηρίζει τις διατάξεις που προβλέπουν ότι το σύστημα ελέγχου πρέπει να είναι ανάλογο προς τη φύση, την κλίμακα και την πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων του ΙΕΣΠ (άρθρα 22, 24, 25, 26 και 29).

4.2.8 Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, προτεραιότητα των ΙΕΣΠ πρέπει να παραμείνει η διασφάλιση των οικονομικών πόρων που έχουν συσσωρευθεί στα συνταξιοδοτικά καθεστώτα και ενός επαρκούς επιπέδου συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων, μέσω μιας ισορροπημένης επενδυτικής πολιτικής. Η υποστήριξη των μακροπρόθεσμων επενδύσεων δεν θα πρέπει να επισκιάζει τον κύριο στόχο των ΙΕΣΠ, που είναι η εξασφάλιση στα μέλη του οικονομικών πόρων για τα γηρατειά τους. Η δυνατότητα συχνής και αντικειμενικής αποτίμησης του ενεργητικού του συνταξιοδοτικού καθεστώτος και η πρόσβαση σε αξιόπιστες επικαιροποιημένες πληροφορίες για τη χρηματοοικονομική κατάσταση του εκδότη των τίτλων στους οποίους επενδύει το ΙΕΣΠ αποτελούν προϋποθέσεις για την ασφαλή επένδυση αυτού του ενεργητικού.

4.2.8.1 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση να επιτρέπεται η επένδυση στοιχείων του ενεργητικού των επαγγελματικών συνταξιοδοτικών καθεστώτων σε μέσα με μακροπρόθεσμα οικονομικά χαρακτηριστικά, χωρίς καμία παρεμπόδιση από τα κράτη μέλη.

4.2.8.2 Ωστόσο, η ΕΟΚΕ είναι κατηγορηματικά αντίθετη στην πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σύμφωνα με την οποία τα κράτη μέλη δεν δύνανται να εμποδίζουν τα ιδρύματα να επενδύουν στοιχεία του ενεργητικού τους σε μέσα που δεν αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένες αγορές, πολυμερείς μηχανισμούς διαπραγμάτευσης ή μηχανισμούς οργανωμένης διαπραγμάτευσης. Επίσης, επισημαίνει ότι, στο πλαίσιο συστημάτων καθορισμένων εισφορών και εφόσον δεν είναι δυνατό να αποτιμάται η αξία των στοιχείων ενεργητικού σε συνεχή βάση, θα ήταν πολύ ριψοκίνδυνη λύση για τα μέλη του συνταξιοδοτικού καθεστώτος. Οι προσεγγίσεις που βασίζονται σε τέτοιου είδους επενδυτική πολιτική θα στερούνταν διαφάνειας, επειδή θα ήταν αδύνατο να παράσχουν στα μέλη αξιόπιστες πληροφορίες για την αξία των συσσωρευμένων πόρων και για τα αναμενόμενα οφέλη κατά τη συμπλήρωση της ηλικίας συνταξιοδότησης και αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία για όσα μέλη αναλαμβάνουν πλήρως τον σχετικό επενδυτικό κίνδυνο. Εντούτοις, πρέπει τα κράτη μέλη να έχουν την ευχέρεια να επιλέγουν εάν θα επιβάλλουν εν προκειμένω περιορισμούς, κατόπιν σχετικής διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους.

4.2.8.3 Αν και η ΕΟΚΕ είναι υπέρ της δυνατότητας των ΙΕΣΠ να επενδύουν σε μακροπρόθεσμα έργα υποδομής, θεωρεί εντούτοις ότι οι ποσοτικά απεριόριστες επενδύσεις σε τέτοια έργα θα πρέπει να επιτρέπονται μόνο όταν πρόκειται για χρηματοπιστωτικά μέσα (π.χ. μετοχές ή ομόλογα) που αποτελούν αντικείμενο δημόσιας διαπραγμάτευσης ή για χρηματοπιστωτικά σχήματα που διατίθενται στη χρηματοπιστωτική αγορά (π.χ. διάφοροι τύποι επενδυτικών εταιρειών ή μετοχές εταιρειών που επενδύουν άμεσα σε μακροπρόθεσμα έργα και είναι εισηγμένες προς διαπραγμάτευση σε δημόσιες αγορές).

4.2.9 Η ΕΟΚΕ συνιστά στην Επιτροπή να εξετάσει τη δυνατότητα τροποποίησης του άρθρου 20 παράγραφος 1 στοιχείο δ) της πρότασης οδηγίας, όπου καθορίζονται οι κανόνες για τις επενδύσεις σε παράγωγα μέσα. Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, η πείρα από την κρίση δικαιολογεί την ανάγκη σημαντικού περιορισμού του υφιστάμενου ευρύτατου κανόνα, σύμφωνα με τον οποίο τα ΙΕΣΠ μπορούν να επενδύουν σε παράγωγα μέσα όταν αυτά «διευκολύνουν την αποτελεσματική διαχείριση του χαρτοφυλακίου».

4.2.10 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει πλήρως την καθιέρωση του θεσμού του θεματοφύλακα για τα συνταξιοδοτικά καθεστώτα στα οποία τα μέλη και οι δικαιούχοι φέρουν πλήρως τον επενδυτικό κίνδυνο, αναγνωρίζοντας ότι η δράση των θεματοφυλάκων αποτελεί ουσιώδες μέσο εξασφάλισης του ενεργητικού των ιδρυμάτων συλλογικών επενδύσεων στον σύγχρονο κόσμο.

4.2.11 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την απαίτηση να διαθέτουν αποτελεσματική αναλογιστική λειτουργία τα ιδρύματα στα οποία τα μέλη και οι δικαιούχοι δεν φέρουν όλους τους κινδύνους.

4.3 *Πληροφορίες προς τα μέλη και τους δικαιούχους*

4.3.1 Η ΕΟΚΕ παρατηρεί με ικανοποίηση ότι διευρύνεται το φάσμα των πληροφοριών που διατίθενται τόσο στα μέλη όσο και στους δικαιούχους των συνταξιοδοτικών καθεστώτων, όπως είχε συστήσει στο παρελθόν και η ίδια. Επικροτεί επίσης την καθιέρωση της υποχρέωσης των ΙΕΣΠ να παρουσιάζουν, τουλάχιστον μία φορά ανά δώδεκα μήνες, βασικές πληροφορίες που αφορούν, μεταξύ άλλων, τις εγγυήσεις που παρέχει το καθεστώς, το σύνολο των εισφορών που έχουν καταβληθεί, το κόστος συμμετοχής, το επενδυτικό προφίλ, τις προηγούμενες επιδόσεις του συνταξιοδοτικού καθεστώτος και το προβλεπόμενο ύψος των συνταξιοδοτικών παροχών.

4.3.2 Η ΕΟΚΕ έχει σοβαρές αμφιβολίες για το αν είναι εφικτή η ιδέα, που παρουσιάζει στην πρότασή της η Επιτροπή, μιας τυποποιημένης δήλωσης πληροφοριών, η οποία να εκτείνεται σε δύο σελίδες και να είναι γραμμένη με διαφανή για τον παραλήπτη τρόπο. Στα διάφορα επαγγελματικά συνταξιοδοτικά καθεστώτα, τα μέλη φέρουν διάφορους τύπους κινδύνων και έχουν επίσης διάφορες προσδοκίες όσον αφορά τις μελλοντικές παροχές. Συχνά, εξάλλου, οι κανόνες καταβολής των πόρων που έχουν συσσωρευθεί στο επαγγελματικό συνταξιοδοτικό καθεστώς καθορίζονται από τη νομοθεσία του κάθε κράτους μέλους. Οι πληροφορίες που αποστέλλονται στα μέλη και τους δικαιούχους αυτών των καθεστώτων θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη αυτούς τους παράγοντες. Γι' αυτό, η ΕΟΚΕ συνιστά να τροποποιηθούν οι προτεινόμενες διατάξεις, έτσι ώστε η τυποποίηση της δήλωσης πληροφοριών που αποστέλλεται στα μέλη του καθεστώτος να χωριστεί σε διάφορα στάδια και το τελικό σχέδιο της δήλωσης να προσδιοριστεί ευέλικτα κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας. Σε πρώτη φάση, θα πρέπει να αρχίσουν εργασίες για την κατάρτιση υποδειγμάτων με διάφορα είδη πληροφοριών (τουλάχιστον δύο υποδείγματα: ενός βασισμένου στην έννοια των καθορισμένων εισφορών και ενός στην έννοια των καθορισμένων παροχών). Στη συνέχεια, τα υποδείγματα αυτά θα πρέπει να εφαρμοστούν πειραματικά σε επιλεγμένα κράτη μέλη ή επιλεγμένα ΙΕΣΠ και, μόνο όταν συγκεντρωθεί η απαραίτητη πείρα, θα μπορούν να αρχίσουν εργασίες για την κατ' εξουσιοδότηση πράξη που αναφέρεται στο άρθρο 54.

4.3.3 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι τελικά θα πρέπει να υπάρχουν τουλάχιστον δύο χωριστά υποδείγματα δήλωσης πληροφοριών, ένα για τα καθεστώτα που βασίζονται στην έννοια των καθορισμένων εισφορών και ένα για εκείνα που βασίζονται στην έννοια των καθορισμένων παροχών. Επιπροσθέτως, κάθε κράτος μέλος πρέπει να έχει τη δυνατότητα να συμπληρώσει το υπόδειγμα με πληροφορίες που είναι σημαντικές για τα μέλη ή τους δικαιούχους του καθεστώτος, σύμφωνα με τους ιδιαίτερους εθνικούς του κανόνες.

4.3.4 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι οι προτεινόμενες διατάξεις σε πολλά σημεία δεν είναι αρκετά ακριβείς και ενδέχεται να παραπλανήσουν τα μέλη ή τους δικαιούχους αντί να τους παρέχουν αξιόπιστες πληροφορίες.

4.3.4.1 Ακόμη και ο τίτλος αυτού του εγγράφου («Δήλωση συνταξιοδοτικών παροχών») είναι παραπλανητικός, αφού οι πληροφορίες που περιέχει αφορούν περισσότερο τις προβλεπόμενες συνταξιοδοτικές παροχές. Ως εκ τούτου, ο τίτλος αυτού του εγγράφου πρέπει να μετατραπεί π.χ. σε «Τρέχουσα κατάσταση των προβλεπόμενων συνταξιοδοτικών παροχών».

4.3.4.2 Στο άρθρο 48 παράγραφος 1 στοιχείο α) προβλέπεται η δυνατότητα παροχής στα μέλη πληροφοριών για την «πλήρη εγγύηση». Η χρήση αυτού του όρου είναι παραπλανητική, διότι δεν καλύπτει το απαισιόδοξο σενάριο της πτώχευσης του εργοδότη/χρηματοδότη του ΙΕΣΠ. Το αποτέλεσμα αυτής της πτώχευσης μπορεί να είναι η αδυναμία του συνταξιοδοτικού καθεστώτος να πληρώσει τους δικαιούχους του. Από την άλλη πλευρά, στο άρθρο 48 παράγραφος 2 στοιχείο δ), η Επιτροπή αναφέρεται σε «μηχανισμούς προστασίας των σωρευμένων δικαιωμάτων», πράγμα που θέτει υπό αμφισβήτηση την ύπαρξη πλήρους εγγυήσεως.

4.3.5 Η ΕΟΚΕ προτρέπει την Επιτροπή να επιδείξει ιδιαίτερη σύνεση κατά την κατάρτιση της κατ' εξουσιοδότηση πράξης που αναφέρεται στο άρθρο 54, λόγω του κόστους που ενδέχεται να έχει αυτή η λύση. Το βάρος της σύνταξης πληροφοριών για τα μέλη του συνταξιοδοτικού καθεστώτος ή το πρόσθετο κόστος που προκύπτει από την υποχρέωση παροχής πρόσθετων διασαφήσεων στην περίπτωση που το ενιαίο πανευρωπαϊκό υπόδειγμα δεν ενδείκνυται για τα χαρακτηριστικά ενός συγκεκριμένου καθεστώτος δεν επιτρέπεται να αυξήσουν σημαντικά το κόστος των ΙΕΣΠ. Γι' αυτό, η ΕΟΚΕ ζητεί από την Επιτροπή να λαμβάνει υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του συνταξιοδοτικού καθεστώτος κατά την κατάρτιση του καταλόγου των πληροφοριών που παρέχονται στα μέλη του.

4.4 *Εποπτεία της δραστηριότητας των ΙΕΣΠ*

4.4.1 Έχοντας υπόψη τις ερμηνευτικές δυσκολίες που υπήρχαν στο παρελθόν εξαιτίας των διαφορετικών εποπτικών πρακτικών που εφαρμόζονταν στα διάφορα κράτη μέλη, η ΕΟΚΕ επικροτεί την προσπάθεια σαφέστερου προσδιορισμού των πεδίων χρηματοπιστωτικής δραστηριότητας που υπόκεινται σε εποπτεία και διαχωρισμού τους από τα πεδία που ρυθμίζονται από την κοινωνική και την εργατική νομοθεσία.

4.4.2 Η ΕΟΚΕ επικροτεί, επίσης, την πρόθεση ενίσχυσης των κανόνων που αφορούν την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών για την εποπτεία των επαγγελματικών συνταξιοδοτικών καθεστώτων.

4.4.3 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ορθολογική την πρόταση να διευρυνθούν οι εξουσίες εποπτείας των ΙΕΣΠ, η οποία μπορεί να συνεπάγεται αυξημένες υποχρεώσεις πληροφόρησης. Οι διατάξεις της πρότασης οδηγίας για αυτό το θέμα διατηρούν επαρκές επίπεδο ευελιξίας, που επιτρέπει την προσαρμογή των εποπτικών μέτρων στις συγκεκριμένες καταστάσεις.

Βρυξέλλες, 10 Ιουλίου 2014

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Henri MALOSSE